

Copia fot. de A. Esplugas.

Está dormint y somnia
ab aquell ja llunyà dia
en que, joveneta y tendre,
lo senyoret ahont servia,
li-ensenyá... ¡Déixam encendre!

Un Gobernador laborant

La historia del catalanisme si algun dia s' escriu, dirà que 'l ràpit é inmens creixement d' aquesta comunitat, que en pòchs anys s' ha ensenyorit de Catalunya fins al punt de constituir una grave preocupació pera 'ls homes d' estat espanyols, 's deu à dugas menas de gent; als catalanistas *per se* y als catalanistas *per accidens*.

De la mateixa manera 's perdé Cuba. Los laborants *per se* 's l lensaren à la manigua y ab heroisme innegable se sostingueren en ella anys y més anys, pero aixis y tot no haurian conseguit 'ls seus propòsits de foragitar à Espanya de la perla de las Antillas, si no 'ls h'guessin ajudat els separatistas *per accidens*: Els polítichs y governants; els *patrioters* de café y periódich que, desconexedors del problema, tractavan aquest ab barruera forma y à cada mida de govern estúpida y à cada article de rotatiu insensat, enmaranyavan més la qüestió y feyan neixe 'ls separatistas com bolets en temps de tardor.

Ab la que titulan ells qüestió catalana, que ni es qüestió ni es catalana sinó nacional, passa dos quartos del mateix. Els catalanistas *per se* eran fa uns quants anys un grapat; cabian al entorn de las taulas del café de Pelayo, del Centre Català y de la Lliga. Allavors el catalanisme tenia molt de platónich y sense 'l Códich Civil del Alonso Martinez que l' engreixà un xich y li donà una aspiració práctica com la de defensar l' antigua legislació catalana, segurament no hauria passat d' una culte platónich, d' una bella aspiració poética per l' istil del *felibrisme* à Fransa.

Pero ¡fillets de Deu! vingueren los catalanistas *per accidens*, vingueren los polítichs de Madrid à volguerhi ficar cullerada; vingueren desde 'l Govern los intents de repressió y las midas per tallar el vol à las novas ideas y la qüestió catalanista 's convertí en un peliagut problema que darà molta feyna y qu' al últim acabarà per enjegar à rodar tot lo existent.

Els catalanistas *per accidens* son els mateixos que van laborar desde aquí perquè Cuba 's perdès. Polítichs com en Romero Romero, periódichs com l' *Imparcial*, governs com tots els qu' havèm tingut. Sobretot las autoritats civils que 'ls governants de Madrid 'ns han fet coneixe perque 'ns regissin, han sigut uns magnífichs colaboradors del catalanisme, de desde l' Hinojosa que obrí l' era de persecucions estúpides, fins al Socías de 'ls meus pecats que l' ha tancada... per ara.

Especialment aquest senyor don Miquel Socías y Caimari que 'n S' gasta 'ns ha enviat com podia enviar aquell net de cinch anys que li alegra la velleja, es un *tipo* que no té dibuix. En Sanxo Panza à la Insula Barataria va mostrarse cent cops més polítich, mil cops més governador y... ja se sab com va acabar.

Al Sanxo mallorquí a'gú degué dirli desde la cort avans de facturarlo cap Barcelona.—Don Miquel, sobre tot lliguim curt als catalanistas! Y don Miquel interpretant l' advertència al peu de la lle-

tra, ha volgut lligarlos tan curt... que ja no 'ls deixarà anar probablement en lo resto de sa vida política. Els tindrà clavats à la boca del cor per sempre mes.

La nit del 11 del corrent uns quants centenars de jovenalla, surtint de las societats catalanistas ab lo cap calent d' entusiasme juvenil, anaren à depositar una corona als peus de Rafel de Casanova, lo Conceller en cap que morí fa 187 anys en defensa de Barcelona. Aixó no tenia res de particular. De molts anys que 's duya a cap semblant acte y ningú tenia res que dirhi. Es lo de 'n Casanovas un monument públich com lo de 'n Clavé, lo de 'n Prim y tants altres y encara à ningú se li ha acudit agafar als coristas quan portan coronas al seu mestre, ni als voluntaris d' Africa quan las portan al seu capdill.

Un imbècil de vigilant cometé la burrada. Quan la premsa está tipa d' anunciar lo saqueig de las estàtuas del Parque, lamentantse de que desaparegui la paleta de 'n Viladomat ó la espasa de 'n Roger de Llúria y el vigilant en qüestió no hi veu, aquella nit en cambi ve *bèurehi* massa y confongué als catalanistas ab els *reventadors* de monuments. Tocà 'l pito, mogué la llebra y en *resumidas qüentas* vintiquatre d' aquells *facinerosos* que portan coronas, anaren al Govern civil.

El Sanxo mallorquí al tenirlos, li va semblar que tocava 'l cel ab las mans. Telegrafia à Madrid, feu aixecar 'ls quatre regiments de civils que té à las sevas òrdres, movilisà 'ls *teresianos* de tota la insula, arengà à la secreta y després de *quedarse* una comissió de sis catalanistas més, qu' anavan com à parlamentaris, els envià tots trenta à la presó, ab gran luxe de foras y sense esperar la decisió de cap jutje y luego... ¡luego se 'n anà al llit convenut de que 'l gran servey qu' acabava de prestar, el posava en disponibilitat pera 'l primer ministeri que vaqués!.

**

Y el Sanxo de la terra de 'ls tocinos encare no ha despertat de sa apoteóssis. Li han dit que s' havia posat en ridícul, qu' havia compromès al Govern, qu' havia fet impossible la vinguda del ministre d' Agricultura; qu' havia reventat la ulterior vinguda d' elevadas personas...

Li han fet veure qu' ha comés la burrada del sigle; qu' ha ficat la *pata* d' una manera monstruosa; qu' à la endemà lo poder judicial li donava una solemne bofetada llibertant als joves detinguts; qu' al diumenje següent quinze mil ciutadans honrats y dignes protestavan d' una manera solemne de que encara continués governantnos... Dorchs. ab tot y aixó, el Sanxo mallorquí encastellat en sa insignificancia, creu que no ha passat res, qu' ha prestat un gran servey al Govern, qu' anirà al ministeri à la primera ocasió, qu' es lo millor de 'ls governadors possibles...

¡Quanta ignorancia! Després d' aixó, cal esperar que 'n Sagasta suplicarà al popular *Gedeón* que deixi la direcció del setmanari madrileny, aquell de la *mayor circulación*, perque vingui també à governarnos.

Posats els Governes espanyols à pendréns el péu no vé d' un Socías més, ni de un *Gedeón* menos. Es la gran manera de que 'l Catalanisme fissi cada any tres cullitas, com l' arrós à la India.

RAMON BERENGUER.

Couplets KI-KI-RI-KI

—Diu que hi ha bitllets de banch
d'aquets de cinquanta pelas,
estrafets, falsos y van
à tot hora molt en gran.

—¡Com hi ha nelli,
aixó es vell!

—Pero consti que fan tropa
perquè están ben imitats,
y dol més
que després.
pe 'ls papers no dónguín rés.

Diu que la dona d' en Pau,
d'amagat de l' home 's menja
dugas tersas de peix blau,
y endevant ¡olé!... ¡salau!...

Y després,
hi ha molt més:

que, quan l' home arriba á casa
ella no vol menjar re.

¡Pobre Paul ..

¡es ún be'...

y ella l' ha guarnit ben bé.

Per fer música ha surtit
una pessa molt bonica;
vostes ja l' haurán sentit
un cant qu' es molt ensopit.

Ja 'ls dich jo
qu' es molt bo

per dormirhi las criaturas
y hasia 'ls grans, qu' es lo pitjó;
per dormir,
si senyors.

que 'ns cantin *Els Segadors*.

ABELARDO COMA.

EPIGRAMA

Mira—'m digué l' Amadeo—

¡Veus aquell que passa allí?

¡El coneixes?—Jo dich -Si

Es aquell baix del Liceo

—Si no te ven ni figura.

Si es un emblanquinadó.

—Vull di l' acomodadó.

No baix de veu; d' estatura.

JAUME FERRÉ.

PEBROTS

Ja ha tornat la Primavera
l' hivern també tornarà...

¡Sols no tornarán las *peras*
que 'l Govern 'ns fa esquitxá!

Si m' admira lo teu tipo
y lo teu caminà airós
es, noya, per las pessetas
que diu que portas de dot.

R. HOMEDES MUNDO.

Jurament fals

I

No sé si te 'n recordas
que un jorn vares jurarme
que may m' olvidarias
ni tant sols un moment.

Y al veure que no t' creya
perque totas sou falsas
un dols bés vas donarme
per creure 'l jurament

II

Aquell bes que tu 'm davas,
no 'm va portar ventura,
perque la meva galta
quedá freda com gel
y sempre que 'm recorda
que tu m' fores ingrata
lo bes sento dins l' anima
qu' es més amarch que 'l fel.

PLATON PEÍG y CUNILLÉ

¡Oh l' amor!...

Als enamorats

Una flor vares donarme,
tremolosa d' emoció
fentli de pas, un petó
y ¡etern amor!... vas jurarme.
Dels dits vam dar'ns las puntetas
(perque ta tia mirava)
recordas com t' apretava?
¡que 'ns en vam dir de cose tas
aquell instant ab la vista!
mes, éram dintre l' andèn
'ns miraba molta gent
y 'l mon .. es positivista

Puñ al vagó del darrer,

tu... ploravas, jo... ¡també!

—¡No m' olvidis —¡Tornaré!..

—¡T' esperaré boy soltera!...

Arrencá 'l tren al moment

y la máquina xiulant

semblá dir:—¡No será tant!

¡paraulas se tornan vent

Passaron dias y mesos,

y ¡any! perque al mon tot passa

¡hasta l' amor! que á la trassa

vam jurarnos de promesos

Perque, quan tip d' amarguras

hi tornat á nostra vila

t' hi descobert una pila

d' embolichs... y ¡de criaturas!

¡Un munt de coqueterias!

de promesos ¡un femé!

y á més diuen que sabs fe

molt be las salamerias

y per xó ¡gran trapacera!

m' has dit, quan m' has abressat;

—¡Juro que no t' he olvidat!

perque... ¡encare soch soltera!

QUIMET DE LAS COPLAS.

BROMETAS

Per ulls, tens estrelles,
per llavis clavells,
per galdas dos rosas
y perlas per dents;
pero, nena hermosa;
¡També tens un gep!...

**

Per fi ja entre mos brassos
hermosa, puch estrényet...

Acóstat més, ma aymia...

aixís, hermosa meva;

acóstat que vull dirte

la essencia de mas penas

y tots los mil desvaris

que 'm causa ta bellesa...

¡M' escoltas! ¡Quina ditxa!

Oh, si; y á cau d' orella,

sis parauletas íntimas

vull dirte en confidencia;

mes júram, per Deu, antes,

que 'n guardará reserva.

¡Qué si, dius?—Donchs, aboco:

(Me deixas... cinch pesetas?...

¡álech imprevist

Descuydada va trobar

un pare á una seva filla

una nit ab son promés

fentse petons y caricias...

—¡Mal llamp! lo que veig? ¡traydors

aixo es una porqueria...

sin verguensas!... indecents!...

¡Surti d' aqui; desseguida!...

Va dir, signant al promés,

y trayent foch per la vista.

Mes la noya respongué:

—Calmis, no 'ns tingui malicia.

pósis tranquil... perque aixó

qu' ara ha vist y tant l' indigna,

es una cosa .. papá...

que casi ho fem tots els dias!

Jochs de papaulas

S enamorá d' una nena

un trempat una vegada,

y al venirhi be la noya

molt s' estimavan.

Sens dupte casat s' haurian

si ab afany aquella flavia.

no hagués volgut vanitosa

joyas preuhadas.

Ell, trempat, per á sa aymia

no veurer tant enfadada,

li digué que sos desitjos

'nava á complaurer.

—Sols admeto d' or objectes

ella exclamá y ell pensava;

-D' horti m' has dit?...No vull que 't

Li portá... un rave! (queixis

RAMPELLS.

L'ATENTAT DE MRS MCKINLEY

LA MORT 'NS AJUDARA HA OLVIDARLO...

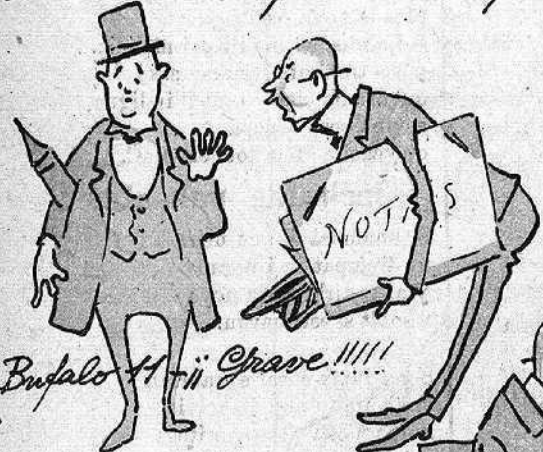
Notre amich John's Julivert Vert corresponçal artisticch y tres morbas d'aquest pericli dich, desinspiracionat per la mort d'adegit d'en Mc Kinley.

BUFFALO

He carta blanca per poguer començar las mentidas que vulguen empen lo nassé d'

Bufalo 11 - Grave!!!!

Bufala Are ha mort 13-NIT del tot!!!!

Bufal 12 - No es res

Bufa - 13 13 1/4 - 13 1/2
 La mort!!!!
 Bufaa - 13 3/4 de 15
 Ence no es ben mort

Bufa (1) Fu... dia 14 Aruy ha fet... dall'insas dugas vegades

LA TOMASA
DONAS BEN PROVEHIDAS

-Una curiositat mestressa!... ¿Tot lo que 's ven es tall?
-No senyó, aixó es pá... El tall no més el veu j' amo.

-Quan jo surto, van els
detrás meu fets un garbu
¡Qué tontos! ¡Vés qui ho
que 'ls fa seguir '¡ cotó fit

Exposició de vacas suïsses recriadas al Putxet.

MAS PRIMERAS RELACIONS

Curvas opulentes, plenas de carn dura, palpitant, s'agitaven com las onas del mar que venen y van.

Boig jo de passió, estrenyia sa mà, buscant sos llabrets y ella, cega de deliri, posava en blanch sos ulls.

Lo Paradís ressurgia en nosaltres. La serpent era lo únich que hi faltava.

...De prompte un guarda insolent surtint d'entre un bosc de fullas que hi havia allí, no lluny, va cridar-nos ab veu ronca tot ensenyant-nos el puny;

—¡Arri allà, bailets, mocosos, que no us vegi més fent l'ós
¡Si vinch aquí a cop de surras us deixo blaus a tots dos!

Ella 's tornà com la grana; vam alsarnos d'un plegat y tot marxant, vaig dí al guarda si «era enveja ó caritat»

L'avi, «un general de 'ls arbres» invàlid ja per l'amor, ens va mirar allunyarnos...

¡Qui sab si allà en l'interior, envejava nostra ditja glatía 'ls nostres quinze anys y esmentava qu'algún dia quan encara 'ls desenganys no li havian esfullada

cap ilusió dins son còr, també feya com nosaltres ...¡ó feya encara pitjor!

Esgarriats d'aquell refugi ahont l'amor 'ns va trahir apoyant-se en mon bras ella, y ja en los seus ulls vivint, vam allunyarnos buscant-ne per tot lo Parque un ombríu ahont refermar la cadena

de 'ls interromputs sospirs.

¡Amorós pelegrinatje que més 'ns feya glatir, puig quan arrivavam cegos per la passió y 'l desitj á algún refugi que 'ns creyám segur com un paradís, un impensat testimoni ó un inoportú trepitj, lligavan los nostres llavis, soptavan nostre glatir y 'ns feyan alsar frenétichs en busca d'un altre niu més lluny, allà ahont no 'ns surti-inoportuns y atrevits...

L'amorós pelegrinatje va durá llarch temps! Per fi allà en la Secció Marítima vam trobá un recó tranquil ahont no 's veyá passá un' ànima... Pero al anar á imprimir un bés d'una nova série en sos llabrets de carmí, montat en los plechs de l'ayre va arribar al nostre ohit un remor que 'ns va comprendre y 'ns feu deturá 'l respir... ¡De la Catedral brollavan vuyt horas del dematí!

—¿Las vuyt?

—Las vuyt, Montserrat, vaig dir mirant-me 'l rellotje

—Ay, Deu meu, que tart faré! y la noya 's posá á corre deixant-me 'l petó sospés mitj-vessant á flor de boca.

Com un llamp vam traspasar lo Parque y vam surtí á fora. Pe 'l camí li anava dihent;

—¿Fins quan, Montserrat hermosa?

—Fins demá, en lo mateix lloch

d' avuy y la mateixa hora

—Pro... ¡y si 'ns passa lo d' avuy?

—Inventarém altra cosa per trobar algún recó ahont estar sols...

Y la mossa á un tranvía s'enfilá y va fugí á marxas dobles envers lo carrer del Bruch fent tart, lo menos d'un' hora.

Lo mateix me passá á mí. Després d'un bon tip de corre vaig arribar al despaig quan senyalava l'rellotje las nou menos cinch minuts.

—Y aixó?...—digué ab certa sorna lo meu *principal*—Com es que 't despenjas á tals horas?

—Es qu' avuy... m' hi llevat tart

—La primera... 'l rey perdona l' amo afegí. —Pro no obstant, per escarmentarte en forma avuy tindrà un recadet ton pare, de com te portas. Y ara ¡vivo! á posá en *limpio* punta en blanch aquestas notas.

Vaig dedicarme al trevall pero ab má tan tremolosa, ab tal turbació y tants *cuchés* que, vaig cambiar quatre plomas, vaig esguerrar dotze fulls, vaig equivocar sis comptes y puch dir qu' aquell mati no vaig emprendre obra bona.

(SEGUIRÁ)

M. RIUSECH.

IOH, LA MEDICINA!

La medicina está molt adelantada —li deya jo a un amich meu íntim, fa pocs días. Tenim un floret de metjes eminentíssims...

—Lo que no priva —va dirme ell— de que també tinguem una colecció de burros que esparvera, que també tenen lo títol de metje y receptan y envian tots los días —no sé si de comú acort ab los apotecaris— molts malalts al altre món.

—No, exagerém, no exagerém...

—Res d'exagerar; pòsat malalt y ho veurás.

—No 'n tinch pas ganas, per ara.

—Donchs, ¿vols creure lo que 't vaig a comptar?

—Home, si tu 'm dius qu' es vritat ¿per qué no?

No tinch lloch a duptar de tú.

—Tú sabs que fa uns tres mesos vaig tenir lo Ricardet postrat al llit.

—Sí, ho recordo perfectament.

—Lo que no sabs encare avuy, es l'enfermatat de que adolia.

—No, com hi ha Deu.

—Primerament, lo va visitar lo senyor Pau, metje de molta anomenada, ab lo qual ja sabs qu' hi estém aconductats. Me va dir que tenia una gastritis aguda. Li vaig fer donar una mirada pelsenyor Pere, qu' es lo metje del meu avi, y va insinuarme que molt fácil, molt fácil que 'm tingués la verola. —Are per are, no 's pot dir res,— va repetirme. Las criaturas enganyan molt. Veurém d'aquí tres ó quatre días. Un vehi del costat de casa va durme lo senyor Bernat, una lumbrera de la ciencia. Va pulsar al Ricardet, li feu treure la llengua —¡Dimoni, dimoni!— esclamá— Aquet nen t' es un tifus fulminant. Si no fém desseguida aquesta medicineta que li recepto, es mort com tots los morts.

—¿Y las dels dos metjes primers, ja las hi havias donadas?

—Calla, home, no m' interrompeixis. La dona —per la seva part— vá anar a buscar un altre metje especialista pera la quitxalla que, segons va dir, feya miracles, un que li diuhen senyor Rafel; y aquet, digué que lo que tenia 'l nen, era una pulmonia de las més fortas, y li receptá licor arsenical, no sé quantas drogas més y manxiulas a tots dos costats y á l'esquena.

—¿Y tú seguías donantli totas las medicinas?

—Deixam dir, home. L' oncle Quim comparegué també ab lo seu metje, lo sabi senyor Agustí, un home qu' ha fet curas fenomenals. Li vaig ensenyar las receptas dels que l' havian precedit, y enfurismat exclamá: «Animals, més qu' animals» No li donguin, pas res de tot aixó, si no volen matar á aqueixa criatura. ¿Com es possible qu' aquet nen tingui las enfermetats qu' ells diuhen, si lo que t' es son unas anginas blancas de las més dolentas? Está mal, molt mal aquet nen; tal vegada no siguem á temps á salvarlo. Vagin á cal apotecari corrents y que li arreglin prompte aqueixa medicina que t' d' anar al foch.

—¿Y la vas fer anar á buscar?

—¡Vaya! Totas, todas las medicinas vaig ferlas anar á comprar una per una. Pero no hi acabat encare. La mare, qu' es padrina del Ricardet, m' enviá lo catedrático don Cèssar —que t' es una llupia en un ull que no se l' ha pogut curar may.— Y aquest altre sabi ens comunicá ab molta cautela y com aquell que no ho gosa á dir, qu' á ne 'l meu Ricardet se li feyan pedras al feije y que n' hi tenia una de més grossa qu' un tormatje de Holanda.

—¿Y quin dels remeys vas adoptar?

—Cap... ¿Sabs que vaig fer?

—¿Qué?

—Vaig agafar todas las medicinas y las vaig tirar al pou.

—¡Quina barbaritat! ¿Y per què?

—Perquè cap dels metjes, li endavinava 'l mal. Ni 'l senyor Pau, ni 'l senyor Pere, ni el senyor Bernat, ni el senyor Rafel, ni el senyor Agustí, ni don Cèssar sabian lo que 's pescavan.

—Y donchs ¿per qué vas fer anar á comprar las medicinas?

—Pera convencem de que no hi ha apotecari que dongui lo que 'l metjes receptan, y de que hi ha molt pocs metjes que mirin si las medicinas están conformes. ¿Sabs que tenia lo meu Ricardet? ¿Sabs qu' es lo que li donava tant desasossego?

—Esplicat, tot jo soch curiositat.

—Pásmat, amich del cor; lo que tenia era una enfermetat hereditaria, de la que jo, per desgracia no n' hi estat eximit. Lo que 'l meu nen tenia... eran unas morenas com una casa.

FRANCISCO SISA.

DIVERSIÓNS PÚBLICAS

PLASSA DE TOROS

(Antigua de la Barceloneta)

Ab un plé en lo sol y regular entrada en la sombra, diumenje passat dongué un' altra corrida (5.ª en lo present any) la tan aplaudida quadrilla de senyoretas toreras, habent lograt continuas ovacions la sens igual Lola Pretel (Lolita) que en lo capeig, banderillas y sort suprema estigné sumament notable, com també al *rejón* ar lo darrer novillo, demostrant además que es una notable amassona y que en aquesta sort pot competir dignament ab los més afamats rejoneadors portugueses.

En dita corrida per primera vegada en nostra plassa, trevallá la matadora *Herrera* que trobém s' ha precipitat un xich y resulta de menos *empuje* que la seva antecesora *Angeliita*.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

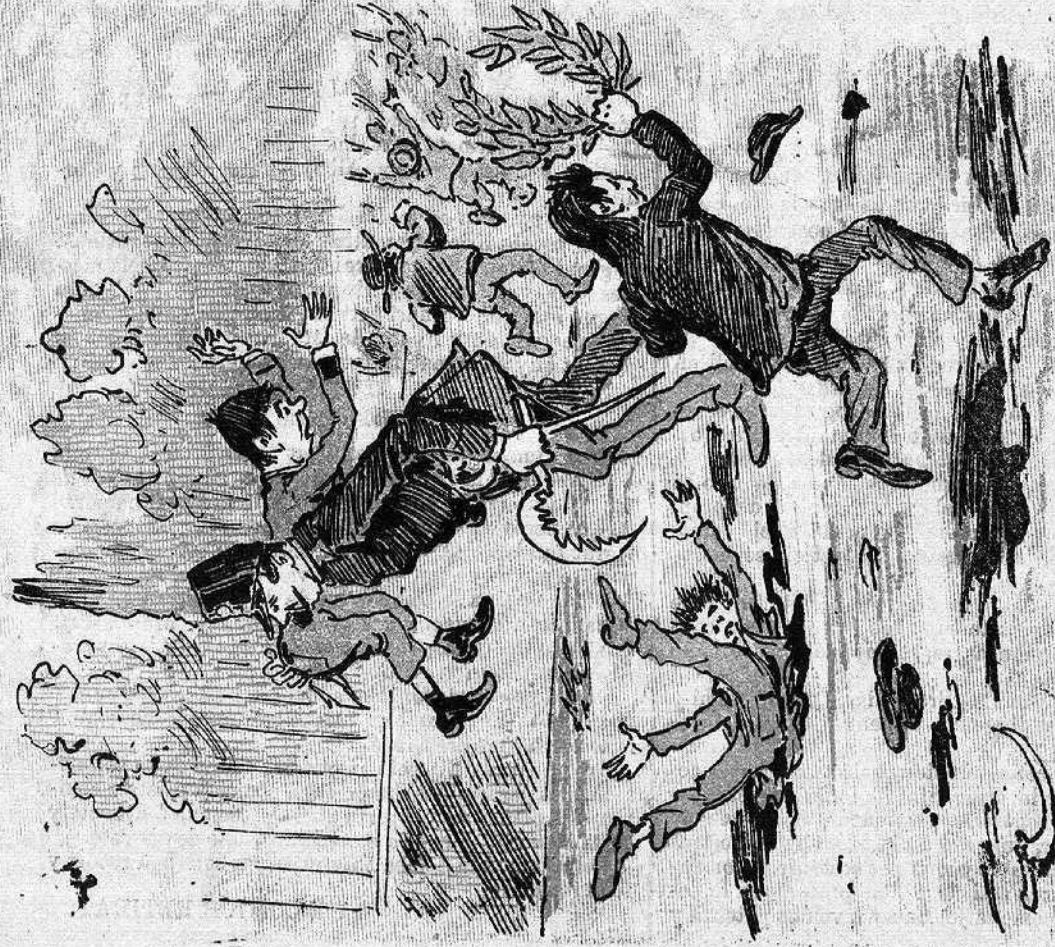
En la passada setmana hi ha hagut lo debut del equilibrista *Ceret* que siguié un xich aplaudit á pesar de ser son trevall molt conegut ja, y també han debutat la parella *Jane-Sop*, que sigueren sumament agasatjats per sas excentricitats y escenas cómicas-ballables que executaren, demostrant que eran dos afamats artistes y que debian ser de gran atracció en los cafés concerts de París.

La Empresa á fi de correspondre al favor extraordinari que li presta lo públich, sabém que ha contractat varios artistas de reputació universal, los que debutarán escalonadament dintre breus días.

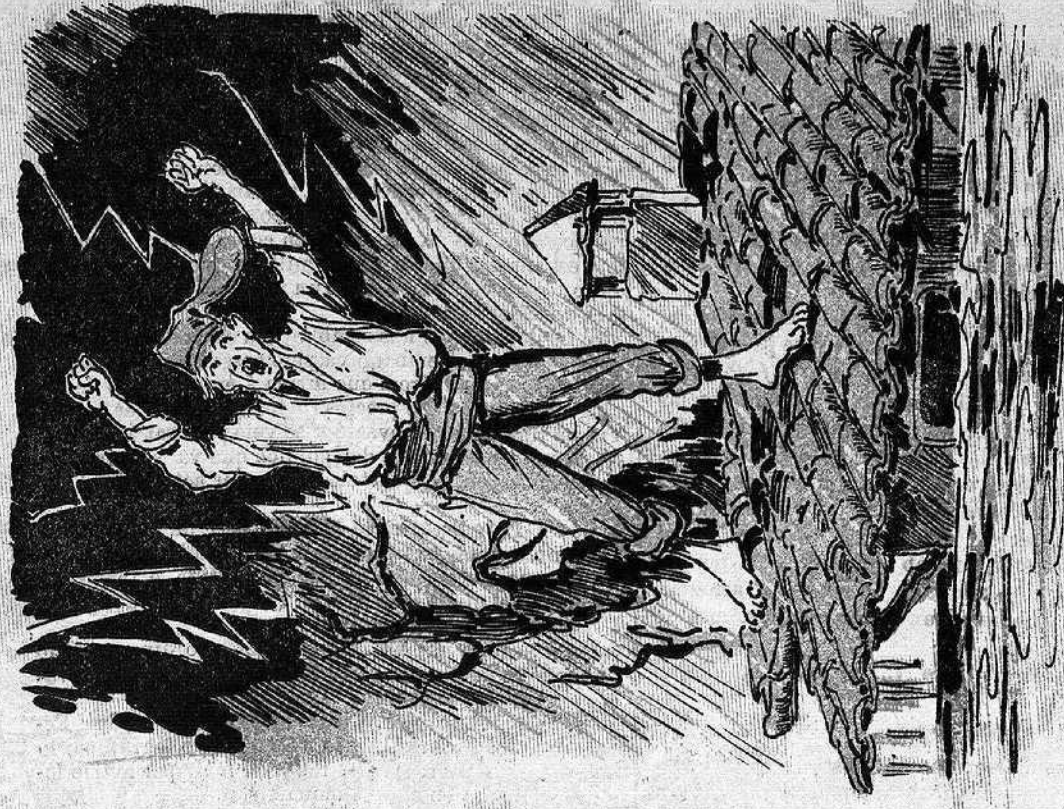
Pera avuy ja están anunciats los debuts de las estrellas Miss Maude y Miss Olga y de la *troupe* Del-Fa-Parrini, composta de cinch personas.

En el mercat d' Hostafranche
que hi ha gent que no vol morts
varen rebre á n' el nou queja
ab naps y trouxos de col.

Els terrorífichs segadors descendents del
valent Casanova dispersats per la policia.

Gracias á las fervorosas rogativas endre-
ssadas á la companyia d' aygua celestial,
per fi els pobres pàgesos n' han rebut per
are, per després y perquè no 'n demanin
més.

TEATROS

ROMEA

Pera dissapte próxim está anunciada la inauguració de la temporada de 1901-2, ab la companyia cómic dramática catalana habitual de la casa, en la que com es abut hi figuren las reputadas actrius Sras. Monner, Clemente y Jarque y los notables actors Srs. Capdevila, Boula, Soler, Fuentes, Santolaria y Virgili.

En la próxima temporada hi figurarán també las creditadas actrius Sras. Parreño, Delhom y Morera l' eminent actor Sr. Borrás (Enrich) qui tindrà a on càrrech la direcció de la companyia.

La funció inaugural está dedicada a la memoria del gran poeta Soler (Pitarra) a qual objecte se posará una de sas millors produccions, *Lo rector de Valfogona*.

En los programas repartits hem vist anunciadas las obras novas que sos autors han presentat a la Empresa del teatro. Figuren en ella nada menos que 112 obras, pero si la Empresa té en compte las forsas dels actors pera lo degut estudi de las obras a fi de no perjudicar ab extemporaneitats, ni l' éxit de las produccions ni la reputació del artistas, com ab molt bon acort promet en los programas, nosabem com s' ho podrá arreglar, puig del número de obras anunciadas resultan més de 3 estrenos per setmana.

Sort que vindrá el *no Paco* y... aquet farà lo que més bé li sembli.

NOVETATS

La numerosa concurrencia que asistí divendres pasat en la nit de la inauguració de la temporada de tardor, demostra palpablement l' afany ab que era esperada la nova companyia, composta en part d' artistas coneguts y sumament aplaudits.

La ópera de debut, siguié la del malograt Bizet, *Carmen*, habenthi sigut sumament aplaudida la Sra. Fons de Angioletti que si be sas facultats liricas han menguat un xich de quan la sentirem en nostre Liceo encarná tan acertadament la protagonista, que no vacillem en afirmar que la *Carmen* que executa la Sra. Fons es de las més notables que habém vist en nostres teatros.

Ab lo *D. José* hi debutá lo tenor Sr. Granados y ab tot y la emoció propia de un debutant, senti aplausos en los tercer y quart actes, per trobarse ja allavors possessionat del personatge.

Molt bé la Sra. Homs y regular lo Sr. Carbonell en l' *Escimillo* ja que si be 'ns feu recordar los triomfs que en lo mateix personatge hi havia lograt anys enrera, sas facultats vocals han cambiat bastant y lo seu organo vocal no s' adapta ja a la *particellade* baritono.

En lo quart acte vejerem que lo Sr. Perez Cabrero hi ha anyadit una escena musical de l' *arlessiense* del propi Bizet, que tant pera la orquesta com per la secció coreográfica produhi molt bon efecte y ab justicia se demaná la repetició.

Lo dia següent ó siga lo dissapte debutá un altre quar eto ab *La Bohème*, afortunada ópera que logra contar per plens totas quantas representacions se dona de tan important *quarteto*.

En ella hi debutaren las Sras Vigier y Lopeteghi y los Srs. Balasch y Puiggener, habenthi lograt calurosas ovacions.

A la Sra. Vigier, coneguda de nosaltres per haber actuat en la companyia Giovannini la felicitem per lo talent demostrat en separarse de companyia ahont may hauria pogut brillar, puig are ab la *Mimi* ha demostrat que es una artista notable y que pot sostenir la comparació ab totas quantas artistas l' han precedit en lo despenyo del seu personatge. La seva veu es potentia y

canta ab lo degut sentiment, per lo que signé sumament aplaudida en lo *racconto* del primer acte, quarteto del tercer y escena de la mort en lo quart.

De la Srta. Lopeteghi, encarregada de la *Mussette*, ab dir que es la soprano que ha cantat millor dit personatge queda fet son millor elogi. Llástima que la part mimica no estigué a la altura de la lirica. Se veu que está al principi de sa carrera y per lo tant no se li pot exigir mes desembrás en la escena.

La expectació de la nit era per lo tenor Sr. Balasch, per las molts noticias que se tenían d' ell. En efecte desde las primeras notas se imposá al públich per sa preciosa veu, de un timbre poch comú, ja que no vacillem en afirmar que es de las millors que habém sentit en lo teatro y que en més de un moment 'ns va recordar a la del célebre Bonci.

Si be de moment nos semblá poch extensa, fou degut a la emoció quel' embargava, pero possessionat aviat del personatge, observarem que arriba a emetre lo *do* de pit ab gran facilitat. Lo precios *racconto* del primer acte li valgué una calurosa ovació y se vejé precisat a repetir-lo entre l' entusiasme del públich que va seguir en lo *duo* que l' segueix, quarteto del tercer acte y final del quart.

Lo Sr. Puiggener en lo Marcelo, estigué fet un actor y un notable cantant, aixis com també lo Sr. Banquells, que tingué que repetir la sentida é inspirada romansa del quart acte *Vecchia zamarra*. Los demás artistas ataronen lo enjunt.

En lo segona representació donada lo diumenge no hi hagué lo més petit *pero*. Fou una continuada ovació per tots los artistas.

Ab la mateixa ópera, dimars hi debutaren la Sra. Feuch y lo Sr. Escursell, y lo despenyo lograt per lo quarteto que l' precedí los feu molt mal, per lo que logren censura en alguns moments.

Pera avuy está anunciat l' estreno en espanyol de la ópera de Gounod *Mirella* que es esperada ab verdadera ansietat per tots los filarmónichs.

CATALUNYA (Eldorado)

Dissapte obra de nou sas portas ab una companyia cómic-lirica que dirigida per lo conegut actor senyor Carbón, ne forman part las tiples Gurina, Campos, Molina y Soler y los Srs. Alba, Reforzo, Guerra y Gordillo.

Com a *plat fort* en lo dia del debut, hi figura l' estreno del boceto lirich dramàtic de costums alicantinas, original la lletra del Sr. Arniches y la música dels mestres Vives y Quislan, titulada *Doloretas* qual obra tingué un extraordinari éxit al estrenarse en la primavera passada en l' Apolo de Madrid y segueix en lo present any ab lo mateix favor del públich.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Pera dimars próxim, festivitat de la Mercé (patrona de Barcelona), la llorejada societat coral "*Euterpe de Clavé*" anuncia lo sisé concert de la present temporada que per dedicarlo a honrar la memoria de son malograt fundador D. Joseph A. Clavé, tot ell estará compost de pessas de tan eminent vate compositor.

Dit programa se compondrá de dugas parts y en ellas se cantarán *La gratiui*; *Los pescadors*, *La Montserrat*; *Las galas del Cinca*; *Invocación a Euterpe*; *L' anyorament*; *La Marsellesa* y *Gloria a España*.

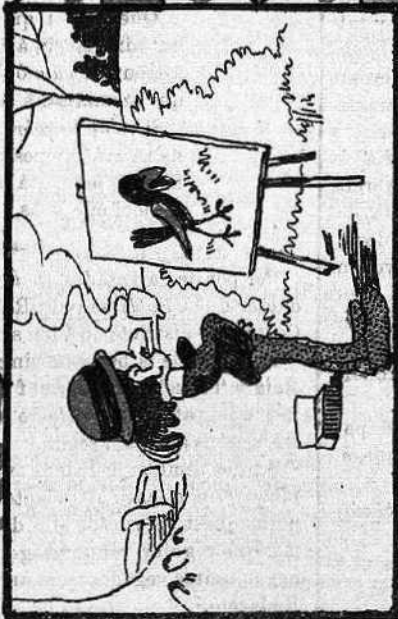
Com a pessas sinfonicas, se tocarán *La Euterpe* y la *Fantasia Elegiaca* que també sos autors dedicaren la esmentat mestre Clavé.

Sabém que la direcció tracta de fer una festa commemorativa per lo que s' ha cridat a poetes y mestres compositors pera que cooperin ab sa presencia a dit acte y en la *Fantasia Elegiaca* coronin lo busto de dit vate.

Felicitem a la Societat Euterpe per son bon recort y felis idea.

UN COMICH RETIRAT.

UN GRAN ARTISTA

En Brotxa, excelent artista,
pintà un ànech tant... clavat,

Aquest, va tirarli un tret
al pobre aucell y 'l feu pols,
mentre en Brotxa ab grans udo's
li deya — Reden... ¿qu' heu fet?...

que fins s' hi quedà enganyat
un cassador... curt de vista.

Lo cassador generós
pagà 'l dany y l' altre irflat
deya; — Pinto ab tal vritat...
qu' hasta enganyo als cassadòs

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

CONDICIONS

1.ª Pera l' adquisició del regalo dintre de Barcelona s' ha de presentar el *cupó* (no cal retallar-lo del periódich) en nostra Administració junt ab l' import corresponent.

2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponçal respectiu, qui inutilitzarà el *cupó* y per son conducte rebrán l' exemplar.

3.ª Els *cupóns* primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s' agotés l' obra anunciada.

4.ª Els corresponsals de fora tindrán el desquiento de costúm, avisantnos cada setmana el número d' exemplars que desitjan se'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 2 (1)

Val per un exemplar de

BANYS DE MAR

bonich saynete de J MANEL CASADEMUNT

UN RAL

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan els exemplars.

Campanadas

*

Al célebre director de la plassa mercat de Sans, senyor Ochoa, lo divendres de la passada setmana se li feu una despedida *trionfal* tal com nosaltres li asseguravam y tal com potser no li havian fet may en sa vida. Pero en lloch de ser las venedoras de Sans, foren las de la plassa-mercat d' Hostafranchs, las que van despedirlo á cop de patatas, tomátechs y demés fruytas y llegüms.

Ab mal acort l' havian trasladat aquell mateix dia á dit mercat, ahont de sobras l' coneixian per haver exercit lo càrrech de director durant vint mesos ab protesta de tots. La seva presència siguié rebuda ab mostrás de desagrado y ab crits desaforats de ¡fora! ¡fora! No l' volém aquet tirá! ¡matéulo! ¡matéulo! La plassa aquella va convertirse en un verdader moti. Si no s' amaga dintre la Ditecció, l' *pelan*. La guardia municipal tingué que guardarli las espatillas y aprofitant una ocasió, van encaixonar lo dintre un tranvia.

Un detall curiós. Al veure que l' carro li anava pel pedregal, va ser tanta la pór que d' ell va apoderarse, que s' embrutá á las calsas sense adonarse'n.

¡Ela! ¡ela! li deya —la quitxalla! Tan gran y 's *dallonsas* á las calsas!

Y á propòsit d' aquet director. Á la plassa de Sans, una amiga seva. — perque li deixava passar coves de fruyta — vomita tots aqueixos dias pestas contra LA TOMASA perque posá en solfa al seu amic.

A n' aquesta bona dona li aconsellém que 's cuydi de col·locar á aquells dos *angelets* tan estranys que té á casa seva, que prou farà si ho logra. Y pensi ab lo refrá que diu: Qui sembra vents recull tempestats.

*

Sabém que lo distingit tenor del teatro Novetats don Juli Balasch, ha sigut contractat per la Empresa del teatro Real de Madrid en la próxima temporada d' hivern, pera cantarhi la ópera de Bellini *I Puritani* junt ab nostra compatriota, la ja célebre diva Srta. Barrientos.

Segóns noticias que tenim per fidedignas, lo mestre Campanini, director del esmentat teatro, senti cantarhi dita ópera l' hivern passat en un dels teatros de Italia y tan per sa preciosa veu com per las filigranas vocals que hi fa en dit *spartito*, l' entussiasmaren de tal manera que immediatament gestioná sa contracta.

Sapigut es los pochs tenors que posseheixen dita ópera en son repertori per las dificultats que té, aixis com també per ferse precis ser tenor de *fioriture* ó del *bel canto* com ne diuen los filarmónichs.

Al donar l' enhorabona al Sr. Balasch per son triomf, la fem extensiva al seu germá lo notable pintor D. Miquel Balasch, de qui 'ns honrém ab la ferma amistat, ja que per sa perseverancia y bons consells, li deu lo tenor una gran part del éxit de sa espinosa carrera.

*

Un periódich de Madrid titulat *La Defensa*, s' encara ab la nulitat que tenim aquí per governarnos y per haver fet un discurs en catalá, quan lo del tranvia de la Barceloneta, li diu aixis:

«Nos parece que Socias
ha equivocado el sistema,
se debe hablar á esa gente
con... palo y con bayoneta.
¿Para eso vo'o va neu!
el fagín al cinto lleva?
Un gobernador enérgico
habla poco... pero pega».

Al valent qn' ha escrit aixó, l' hauriam volgut veure á la Barceloneta la nit de *marras*.

Me sembla que tot lo més á que s' hauria atrevit hauria sigut á treure 'l sabre... de pegar sablassos.

Parodiémo:

Que ving i que vingui 'l guapo
qu' aixó escriu á *La Defensa*
á treure 'l *pulo* ó 'l *sabre*
qu' amenassant 'ns ensen, a.
Si ve ab lo *sabre*, es en va;
no rajará cap pesseta.
Si d'ú 'l *palo* está ben fresch;
lo bocí més grós, ¡la orella!

*

Per pet de garrotadas lo del dilluns passat entre 'l rector de la *Publi* senyor Reig y Vilardell y el diputat á Corts pe 'l districte de Vich senyor Huelin.

La causa de la batussa vingué d' una entrevista que en Reig y 'l Huelin tingueren f' un quant temps y que 'l primer telegrafia al *Heraldo* de Madrid, tergiversant conceptes, segóns afirma 'l segón.

Segóns sembla, l' Huelin volia també lo mateix dia explicarli un qüento al redactor del *Diluvio* senyor Cullaré, pero aquest, que desde alló de n *Batatita* cria una escama més que regular, renunciá generosament á la *tunda*, fentse negar tantas vegadas com anaren á demanar per éll á la Redacció.

Ara lo que li agraphiriam els pochs lectors que li quedan al *Diluvio*, seria que no 'ns expliqués la renúncia qu' ha fet de la pallisa de l' Huelin ab una *lata* tan llarga com la qu' empleá per esplicarnos la *bua* que tenia quan lo del desafio ab en *Batatita*.

*

La causa instruida pel jutjat del Parque a propòsit de las sustraccions de Correus que tan rebombori han mogut, no ha dat cap resultat. Lo jutje, després de mil indagacions y pesquissas, ha declarat que no s'pot processar a ningú.

Resulta donchs, que las 'cartas' obrian solas, els valors desapareixian per fuga *expontánea*; las epistolas de mofa ab que s'acompanyavan els plechs saquejats, s'escribian ellas mateixas y 'ls empleats de correus per sentència de jutje son tots colominets sense fel, ánimas puras, tots dignes, tots honrats.

Si, tots honrats... ¡pero mi capa no parece!

¡Tan mateix en Mac Kinley se n'ha anat a fer malvas!..

Després d'una porció d'alternativas en las que 'ls tan decantats metjes nort-americans han demostrat qu'eran una colla de sabatassas y després de darlo com a salvat y fora de perill, rapidament va invadirlo la gangrena y va anarsen al calaix sense remisió.

No serém nosaltres los que 'ns cebarem ab son cadavre y dirém ¡fort! recordant que gracias a n'ell y als polítichs espanyols 'ns hém que lat sense colonias.

Pero si deplorarém ab tota l'ànima que 'l revólver de 'n Nieman, Ozolgozs, Gzolgozs, Bloodman ó com se digui (que tots aquets noms 's donan al assessí) no fos disparat cinch anys avans.

Aixís al menos hauríam evitat potser la pèrdua de Filipinas.

La de Cuba no, perque no hi havia poder humá qu'evités la segregació de la isla de Cuba.

Es lley inexorable que la fruyta madura cau del arbre.

Com lley inexorable es que, qui a ferro mata a ferro mor.

Dos subjectes de Santander han fet una juguesca sobres qui anirà primer de dita capital a Madrit. La condició es que l'un de 'ls contrincants farà 'l viatge a caball y l'altre en burro.

Ja sé qui guanyará; el del burro.

Per la rahó senzilla de que son dos y quan un se cansa correrá l'altre.

L' *Heraldo* de Castelló de la Plana té exposat en la seva redacció un tros d' *anyadit* qu' un de sos redactors va trobar dins d'un cigarro puro de mitj ral.

¿Y aixó fa sapiguer lo colega *urbi et orbe*?

Nosaltres temps enrera teníam la pretensió de formar una exposició de 'ls objectes trobats dins de las tagarninas y en vista de que 'ls magatséms de la impremta, resultavan ja insuficients vam enagenar ho tot per falta de local.

Y avuy nostra exposició d' objectes pescats entre 'l tabaco de l' Arrendataria, constitueix lo millor ornament de la botiga d' un drapaire de la Travessera.

Qui no ho vulgui creure, que ho vagi a veure.

En lo certámen humoristich que tingué lloch en la vila de Tiana lo darrer diumenje, fou premiat nostre distingit colaborador don B. Raméntol.

Felicitem al amich y company, alentantlo a conquistar nous lloers en las lletres catalanas.

Suposo que ja están enterats de que d' aquí vuyt d'as aném a menjarnos de viu en viu l'imperi del Marrach ab sultan, odaliscas y tot.

Aixís ho han acordat en Sagasta, en Wey er y en Silvela.

Preparinse donchs els patriotas per tornar a entonar la marxa de Cadiz.

Nosaltres som 'ls encarregats de traure las castanyas del foch encara que al probar ho 'ns socarrimém els dits.

En cambi per menjarselas ja las están esperant ab las dents esmoladas, Fransa, Inglaterra, Russia, Italia y Alemania.

Aixís com en las companyias de acróbatas sempre hi h' un pallasso que fa 'l paper de *tonto*, nosaltres en lo concert europeu, no desempenyém altre paper que l de *quili*.

Ab lo de Marruecos aném a pagar una solemne primada.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe'l *fil especial* de LA TOMASA — qu' encare ningú may no li ha trencat.

ECO DE LAS CLOACAS — Dijous — A l' hora de la formalitat. Els 30 joves detinguts a la presó per haver dut una corona a n' en Rafel de Casanova son una colla de nyébts. L' acte portat a cap per ells, es una beneyteria. En Casanova no fou lo que la Historia pinta, sino un *¡if*. Lo seu decantat heroisme un romanso de cego. En resúm; a la presó hi están molt be y per nosaltres que no 's moguín. Si se 'ns hagués de creure demanarian per ells pena de mort en garrot vil y que s'esventessin las sevas cendras. He dit.

LO MALETA INDECENCIAS.

ECO DE LAS CLOACAS — Divendres — A l' hora de la informalitat. Els 30 joves detinguts per haver portat una corona a n' en Casanova, son de lo més guapo que corre. La seva acció es noble, digna y laudabilissima. L' héroe Casanova 's mereixia aixó y molt més. No hi ha justicia a la terra si continuan presos. En nostre concepte, en lloch de enxiquerarlos devían concedirlos una corona en premi al seu valor civich. Ja sé qu' ahir no ho creya jo aixís, pero... com s' esplicaria d' altre modo que jo sigui un poca-solta y un indecent?... *Hay dicho*.

GULLARETAS.

PLASSA NOVA — 15 — A l' hora del escándol. Protesto de que 'l públich protesti. Havíam convingut que jo estafaria al públich y 'l públich no 's deixa estafar. Aixó es un robo... ¿Y donchs, que 's creyan?... ¿Qué 's figuravan potser que 'ls daria Veraguas cada diumenje?... ¡Ah beneyts del cabàs! Aixís van els Veraguas. Perque ho sápigam, diumenje que vé 's lidiarán cabridets ab las banyas y la qua postissas. Per toreros llogaré uns quants nyébts de la porta de la Pau. Ab l' advertencia de que 's posará la entrada a sis pessetas al sol y no 's tornarán els quartos. Ab aixó ja, ho saben.

Jo per ma part sé que no 'm faltarà gent y per lo tant que prodi la bela!

LA EMPRESA.

CORRESPONDENCIA

H. Camps. Ll stima que no tingui un final mes rodó é intencionat; li publicaria ab gust. — *Pere Vall*. De tot lo enviat serveix algún cantar y epigrama y el quento arreglat. Lo altre no. — *F. Carreras P.* Las dugas poesias van bé. La correspondencia 'm resulta a missas ditas puig surtiria al cap de un mes de la festa. — *Montabiz*. Publicaré una part de 'ls cantars y la poesia curta. *A. Ribas*. Bueno. — *Enrich Bosch*. Las dugas endecassilabas, l' altra no. — *Jaume Ferré*. Acepto un epigrama. — *Platón Peig*. Bueno. — *Francisco Berenguer*. La poesia. — *Noy de la Sal*. Una xarada. — *R. Homedes*. Admeto sa disculpa. Pero li advertixo que no vull treballs en comandita. De manera que l de marras n'ó 'l publicaré. — *Ayguá Freda*. No m' acaba de fer fells. Ademés la quarta repetida es una putineria. — *R. Orriols*. No van.

— Quedan molts cartas per contestar.

Patet - dia 18.

*Rendit pel cansament hi dormit quatre dies seguits.
La patrona m'acaba de notificar que en
Mac Kinley (P. 8 n. 10) ja es enterrat
Dispensim m'activitat. Un altre ve-
gada que mori en Kinley no m'pararà aïçó de
la nova*

John Oliver

PER LA CÒPIA

Costa

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

La primera es mineral
y n' hi ha poch a Barcelona
y ab vejetal podràs fer
un poblet d'aquí la vora.

ANIS DE CUMI.

La primera es musical
musical es la segona
y resulta lo total
que 's un bonich nom de dona.

J. MONTABLIZ.

LOGOGRIFO

- 1 2 3 4 5 6—Embarcació
- 1 6 3 5 6—Part de la persona
- 3 3 4 2—Animal.
- 1 6 5—
- 3 6—Nota musical.
- 4—Vocal
- 5 4—Planta.
- 6 3 6—Part de l'auell
- 1 2 3 6—Part del cos humà.
- 1 4 3 6 5—Classe de café.
- 1 6 5 4 3 3—Apellido català.

A. RIBAS. LL.

CONVERSA

—Escolta filla; què tons
que 't veig avuy tota trista
y sene gosà alsà la vista?
¿qu' has ronyit ab en Llorens?
—No mare, si trista estich
es perquè un noy de S. Andreu
ha passat per aprop meu
y m' ha dit...

—¿Qué? ¿qué t' ha dit?
—M' ha dit que soch molt herraosa,
y m' ha agafat las faldillas.
Ay mare las pantorrillas
si s veuhen, ¿es mala cosa?
—¿Y ahont t' ho ha vist?

—A cá l' Amat
—¿Heu vist quin atreviment!
y qui ha sigut; en Climent?
—No: lo qu' hém anomeat.

R. AMORÓS ESTEBANELL.

GEROGLIFICH

1
I
T E L A
C A R N
I I
E R A
ALBERT DAROCA.

ANAGRAMA

Després de pendre café
jo tenia la costúm
de fumá un tot, y des que
van pujar los, dich: tot fum.

A DE VILAFRANCA.

SOLUCIONS

A lo insertat en lo número anterior
Geroglifich.—Las cuscunillas, pe 'ls
cunills.
Trenca caps.—Sota terrat.
Tarjeta.—Las bodas de 'n Cirilo.
Anagrama.—Sora-Rosa.
Xarada.—Can-to-na-da.

LA TOMASA PERIODICH

Festin, Il·lustrat y Literari

PREUS DE SUSCRIPCIO

Espanya y Portugal tmtre. 1'50 ptas.
Cuba y Puerto Rico » 8 »
Extranger » 8 »
Número corrent. . . . 0 10 »

LITOGRAFIA BARCELONESA
8 Ramón, 6.—BARCELONA